

Kriis ei pruugi alata siis, kui kõik on kodus. Rahulik kokkulepe aitab vältida tarbetut liikumist ja segadust.

1

MÖTLE HETKEKS

Loe või kuula saadud juhise lõpuni.

2

OLE OHUTUS KOHAS

3

VÕTKE ÜHENDUST

Kui olukord lubab, kasutage oma pere kokkulepet.

Kui laps on koolis või lasteaias

Laps on asutuse personali hoole all. Ära eelda, et pead talle kohe järele minema. Oota kooli, lasteaia või ametkondade infot ja järgi juhiseid. Kui antakse korraldus varjuda, on kõige turvalisem, et igaüks varjub seal, kus ta parasjagu viibib – laps asutuses ja sina enda lähimas ohutus kohas.
Rahulik sõnum lapsele: „Sina oled oma õpetajaga ja mina järgin samuti juhiseid. Me mõlemad teame, mida teha.“

Kus me tavaliselt oleme?

Täida vähemalt nende inimeste kohta, kelle liikumist või abivajadust kriisi ajal pead teadma.

PERELIIKMED JA OLULISED KONTAKTID

Nimi	Telefon	Mida peab teadma? Aadress, asukoht?

Meie kokkulepe, kui ühendust ei saa

KOHTUMISPAIK Kodu lähedal: _____ Väljaspool kodupiirkonda: _____	OLULINE KONTAKT Nimi: _____ Telefon: _____
---	---

KES TEEB MIDA?

Lastele läheb selleks juhise saanuna järele: _____
Eaka / abivajaja juurde läheb: _____
Loomade eest vastutab: _____
Naabrit kontrollib: _____

MEIE PERE OFFLINE-KOKKULEPE

Kui me ei saa üksteisele helistada ega kirjutada, siis: _____

Kõik pered ei vaja ühesugust plaani. Hajaasustuses, kortermajas, rannakülas või alevikus võivad vajadused olla erinevad. Märgi need olukorrad, millele teie pere peaks rohkem mõtlema.

HEA MÕTE

Kirjuta tähtsamad telefoninumbrid ka paberile. Nii on need olemas ka siis, kui telefon on tühi, katki või käepärast pole.

Meie pere puhul tasub arvestada

- ☐ elame hajaasustuses
- ☐ meie kodune vesi sõltub elektrist / pumbast
- ☐ meie kütte sõltub elektrist
- ☐ koduni viiv tee võib tugeva lume või tormi ajal muutuda raskesti läbitavaks
- ☐ meie piirkonda võib mõjutada üleujutus
- ☐ elame metsa või suurema maastikuala lähedal
- ☐ peres on inimene, kes vajab regulaarseid ravimeid
- ☐ peres on inimene, kelle abivahend või meditsiiniseade vajab elektrit
- ☐ meil on koduloomad / põllumajandusloomad
- ☐ meil puudub isiklik auto
- ☐ keegi pereliikmetest liigub iga päev pikalt tööle või kooli
- ☐ muu: _____

Meie kaks olukorda, milleks valmistume esimesena

MUREKOHT _____	MEIE VARULAHENDUS _____
MUREKOHT _____	MEIE VARULAHENDUS _____

Kui liikumine on häiritud

Torm, tugev lumesadu, üleujutus, langenud puud või muu olukord võivad tähendada, et koju või kodust välja ei pääse tavapärasel viisil. **Kui meie tavapärane tee ei ole läbitav, siis:** _____
Alternatiivne tee / koht, kust infot saame: _____

Kui liigume autoga

- Autos võiks olla vähemalt:
- ☐ telefonilaadija
- ☐ taskulamp
- ☐ soe tekk
- ☐ joogivesi
- ☐ lumelabidas hooajal
- ☐ helkurvest
- ☐ paberkaart või muu *offline*-navigeerimise võimalus
- ☐ vajalikud ravimid
- ☐ muu: _____
- ☐ muu: _____

Hoiame võimalusel kütusepaagi vähemalt pooltäis.

Kui saad EE-ALARMilt korralduse „varju kohe“ või kuuled ohusireeni, tegutse esmalt enda turvalisuse nimel. Lisainfot otsi pärast seda, kui oled siseruumis ja ohutumas kohas.

1

MINE SISERUUMI

lähim sobiv koht on parim

2

EEMALE AKENDEST

vali tugevate seintega ruum

3

JÄÄ PAIGALE

ära hakka teise pereliikme poole liikuma

4

JÄLGI INFOT

loe EE-ALARMi ja ametlikke juhiseid

Sõnum „VÕIMALIK ÕHUOHT“

→ jätka tavapäraseid tegevusi, varjuda ei ole vaja, kuid ole valmis olukorra muutudes tegutsema.

Sõnum „VARJU KOHE“ või kuuled sireene

→ varju kohe seal, kus oled; ära hakka liikuma koju, kooli ega lähedastele järele

- **Oled õues:** mine kohe lähimasse sobivasse siseruumi. Kui siseruumi ei ole võimalik jõuda, otsi tugev takistus, sein, kraav või lohk, lasku võimalikult madalale ning kaitse pead ja kaela.
- **Oled autos:** peatu esimesel turvalisel võimalusel nii, et ei takista operatiivsõidukeid. Võimalusel välju autost ja mine lähimasse siseruumi või tugeva takistuse taha — auto ise ei ole hea varjumiskoht. Kui autost väljuda ei saa, kummardu akende joonest madalamale ning kaitse pead ja kaela.
- **Oled bussis, rongis, trammis, trollis või taksos:** kui sõiduk peatub, välju ja mine võimalusel lähimasse siseruumi; hoidu teistest sõidukitest ja klaaspindadest. Kui sõiduk ei peatu, liigu võimalusel kohta, kus klaas ei ole otse sinu ees, kummardu võimalikult madalale ning kaitse pead ja kaela.
- **Oled poes, tööl, raamatukogus või muus hoones:** jää sinna. Mine akendest ja välisestest eemale, võimalusel madalamale korrusele ja kohta, kus sinu ning välisõhu vahele jääb mitu tugevat seina.

Kui laps on koolis või lasteaias

Ära mine varjumiskorralduse ajal last ära tooma. Laps on asutuse personali hoole all ja sina varjud seal, kus parasjagu oled. Nii väldite ohu ajal tarbetut liikumist ja liikluskooormust.

Meie lähim sobiv koht kodus

KOHT / RUUM:

Parim olemasolev valik on võimalikult madalal korrusel, tugevate seinte taga ja eemal akendest.

- ☐ vesi ☐ telefon ☐ akupank ☐ raadio ☐ taskulamp ☐ ravimid

VARJUMINE

Kust saame ametlikku infot?

EE-ALARM SMS ja äpiteavitus	KRIIS.EE operatiivne kriisiinfo	ERR raadio, TV ja veeb	1247 riigiinfo telefon
---------------------------------------	---	----------------------------------	----------------------------------

Kõige kasulikum on teada, millest sinu kodu sõltub ja milline on varulahendus. Sa ei pea kõike korraga lahendama – alusta kõige olulisemast.

TEENUS / VAJADUS	TOIMIB?	MEIE VARULAHENDUS
Küte ja soe tuba	☐ jah ☐ ei	
Joogivesi	☐ jah ☐ ei	
Toidu valmistamine	☐ jah ☐ ei	
WC / kanalisatsioon	☐ jah ☐ ei	
Telefonide laadimine	☐ jah ☐ ei	
Info saamine	☐ jah ☐ ei	

Kas me teame, kus see asub?

ELEKTRI PEALÜLITI Asukoht: _____	VEE SULGEMISKOHT Asukoht: _____
KÜTTE VARULAHENDUS _____	ELEKTRITA TOIDUTEGEMINE _____
VÄRAV / GARAAŽ KÄSITS _____	MUU OLULINE _____

Kiire kodune kontroll

- ☐ suitsuandur töötab
- ☐ vajadusel vingugaasiandur
- ☐ taskulamp on leitav (ka pimedas)
- ☐ akupank on laetud
- ☐ elektrita raadio töötab
- ☐ auto paak on võimalusel pooltäis
- ☐ tulekustuti või tuletekk on käepärast
- ☐ _____
- ☐ _____

Pane see leht koos täidetud plaaniga kohta, mida kõik pereliikmed teavad. Kriisi ajal järgi alati värskemat ametlikku infot.

KERKSUSKESKUSED HALJALA VALLAS

Vajaduse korral avatakse kerksuskeskus Haljala rahvamas ja/või Võsu päästekomandos. Keskus ei ole iga kriisi ajal automaatselt avatud – avamisest annab vald eraldi teada. Kerksuskeskusest võib vastavalt olukorrale saada ametlikku infot ja esmavajalikku abi, näiteks joogivett või seadmete laadimise võimalust.

Olulised numbrid

112 HÄDAABI kui elu, tervis või vara on ohus	1247 RIIGINFO kriisiinfo ja riigiga seotud küsimused	1343 ELEKTRILEVI rikketelefon
1220 PEREARSTI NÕU tervisenõu ööpäev läbi	16662 MÜRGISTUSINFO mürgistuse korral nõu	510 6244 HALJALA VALD üldkontakt

Kolm kohta, mida tasub teada

 OLEVALMIS.EE juhised ja kodused varud	 KRIIS.EE ametlik kriisiinfo	 HALJALA.EE kohalik kriisiinfo
--	--	--

KUI SINU OPERAATORI LEVI PUUDUB

Proovi 112 – hädaabikõne kasutab võimalusel teise operaatori toimivat võrku. Kui kõne ei õnnestu, taaskäivita nutitelefon, jäta SIM-kaardi PIN sisestamata ja proovi uuesti 112. Pärast kõnet aktiveeri SIM taas, et päästekorraldaja saaks vajadusel tagasi helistada.

Enne kui paned plaani ära, KONTROLLI:

☐ pere teab kohtumispaika	MEIE JÄRGMINE SAMM
☐ vähemalt 24 h joogivett on kodus	_____
☐ teame, kust vett juurde saada	_____
☐ toitu on vähemalt nädalaks	
☐ vajalikud ravimid on olemas	Vaatame plaani uuesti üle:
☐ teame, mida teha, kui side ei tööta	_____
☐ teame, kus see plaan asub	

Mõnes olukorras on kõige turvalisem jääda koju, teises võib olla vaja ajutiselt lahkuda. Kui saad evakuaatsioonikorralduse, järgi seda rahulikult ja kasuta ametlikult soovitatud teid.

Millal võib lahkumine vajalik olla?

SUITS / TULEKAHJU piirkonnas ei ole turvaline viibida	OHTLIK AINE ametiasutus suunab inimesed eemale	ÜLEUJUTUS / ILM koduni või piirkonda jäämine pole ohutu	MUU OLUKORD järgi alati ametlikku korraldust
---	--	---	--

Meie lahkumisplaani

ESIMENE KOHT Kuhu läheme? _____	VARUKOHT Kuhu veel saame minna? _____
TRANSPORT Kuidas sinna saame? _____	ABI TRANSPORDIGA Kes aitab, kui endal võimalust pole? _____

Kui peame kiiresti minema

VÕTA KAASA ☐ dokumendid ja võtmed ☐ telefon + laadija + akupank ☐ sularaha + pangakaart ☐ hügieenitarbed ☐ lapse vajalikud asjad	☐ vajalikud ravimid ☐ joogivesi ja valmis toit ☐ soe riietus / tekk ☐ taskulamp ja raadio ☐ lemmiklooma vajalik	 EVAKUATSIOON
MEIE PERE EI TOHI UNUSTADA _____ _____		

Kui elekter, vesi või side kaob

Kõige tähtsam on säilitada info saamise võimalus, hoida telefoni akut ja järgida ametlikke juhiseid.

☐ Säästame telefoni akut: vähendame ekraaniaega ja andmesidet; võimalusel eelistame lühikest SMS-i.
☐ Kuulame raadiot: kriisiinfo peab jõudma meieni ka siis, kui internet ei tööta.
☐ Võtame EE-ALARM ohuteavitust tõsiselt ja järgime sõnumis antud juhiseid.
☐ Kontrollime lähedasi, eriti neid, kes võivad vajada kõrvalabi.
☐ Jälgime Haljala valla ja riigi ametlikku infot vee, abi, liikumispäästangute ja kerksuskeskuste kohta.

MEIE PERE KRIISIPLAAN

Valmisolek annab kindlustunde.

Mis on elanikkonnakaitse?

Elanikkonnakaitse tähendab, et kriisi ajal tegutseme koos. Igaühel on oma osa: inimene ja pere valmistuvad, kogukond märkab ja toetab, vald korraldab kohalikku abi ning riik juhib ja toetab kriisi lahendamist.

VÕTA PEREGA 15–20 MINUTIT

Kõike ei pea ette nägema. Piisab, kui teate enne, kuidas hoiate ühendust, mida vajate kodus ja mis on teie järgmine samm.

Meie pere / majapidamine:

Täitsime plaani:

Vaatame uuesti üle:

KUIDAS SEDA PLAANI KASUTADA?

- ☐ Täida plaan koos kõigi pereliikmetega.
- ☐ Pane see kohta, mida kõik pereliikmed teavad.
- ☐ Räägi kokkulepped läbi ka lastega.
- ☐ Vaata plaan üle vähemalt kord aastas ja pärast suuremaid muutusi.

Eesmärk on tulla iseseisvalt toime vähemalt üks nädal. Hoia varusid ringluses - varu seda, mida pere ka tavaluukorras kasutab.

7 PÄEVA

Meie siht: vähemalt üks nädal iseseisvat toimetulekut

Kõige nõrgem lüli määrab tegeliku aja: vesi, toit, ravimid, küte, side või muu pere jaoks oluline vajadus.

VESI — arvuta oma pere kogus

Arvesta võimalusel vähemalt 3 liitrit joogivett inimese kohta ööpäevas. Kodus võiks olla vähemalt ühe ööpäeva varu ning plaan, kust saad pikema katkestuse korral vett juurde.

AJAVARU	ARVUTUS	MEIE VAJADUS
1 päev	___ inimest × 3 l	_____ l
3 päeva	___ × 3 l × 3	_____ l
7 päeva	___ × 3 l × 7	_____ l
NÄIDE: 4 INIMEST 1 päev = 12 l 3 päeva = 36 l 7 päeva = 84 l	MEIE VEEPLAAN Kodus on praegu: _____ l Sellest jätkub umbes: _____ päevaks Vett saame juurde: _____	

TOIT JA SULARAHA

TOIT Praegusest toiduvarust jätkub umbes _____ päevaks. Elektrita söödavat / valmistatavat toitu jätkub _____ päevaks. Meie lihtne elektrita söök: _____	SULARAHA Kodus on hädapärasteks kuludeks _____ €. <i>Praktiline nipp: hoia vähemalt osa summast väiksemates kupüürides, et maksmine oleks lihtsam ka siis, kui kaardimaksed ei tööta.</i>
MEIE PERE PRAEGUNE VALMISOLEK Praegu tuleksime iseseisvalt toime umbes _____ päeva. Üks asi, mida järgmisena parandame: _____	 KODUSED VARUD

MÄRGI, MIS ON KODUS OLEMAS

☐ joogivesi	☐ kauasäiliv toit vähemalt nädalaks
☐ osa toidust ei vaja kuumutamist	☐ retsepti- ja muud vajalikud ravimid (jätkub _____ päevaks)
☐ taskulamp ja varupatareid	☐ patarei-, dünamo- või päikesetoitega raadio
☐ laetud akupank	☐ sularaha
☐ hügieenitarbed ja suured prügikotid	☐ esmaabivahendid
☐ lemmikloomatoit ja -tarbed	☐ beebi- või eritoit, kui vaja
☐ soe tekk või magamiskott	☐ konserviavaja, tikud ja lihtsad toidunõud

MEIE PERE ERIVAJADUS

Näiteks retseptiravim, elektrist sõltuv seade, eritoit, loomade vesi või muu.